

Državni zbor Republike Slovenije
Šubičeva 4
1000 Ljubljana

Zadeva: Predlog novele Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju

Datum: 17. december, 2019

Spoštovani poslanke in poslanci,

ta teden boste odločali o predlogu novele Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ-O), ki je bil, glede na razpravo na Ekonomsko-socialnem svetu, proti pričakovanjem socialnih partnerjev podprt na Odboru za zdravstvo Državnega zbora, dne 27. 11. 2019.

Želimo vas opozoriti na številna vprašanja, nejasnosti in nedoslednosti, ki izhajajo iz predloga novele ZZVZZ-O in lahko povzročijo resne težave v zdravstvenem sistemu. **Varnost in zanesljivost zdravstvenega sistema je ključna za vse državljane Slovenije, tudi za delodajalce, zato vas pozivamo, da sprememb zakona ne podprete, dokler niso razrešena vsa vprašanja.** V nadaljevanju predstavljamo ključne razloge za naše nasprotovanje dopolnjenemu predlogu novele zakona, tako po načinu njegove obravnave kot po vsebini.

A. Področje zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja zahteva celovite rešitve in širok družbeni konsenz. Pri tem imamo socialni partnerji v okviru ESS posebno vlogo, zapisano tudi v Pravilih o delovanju ESS.

Dne 15. novembra 2019 smo socialni partnerji z Vlado RS na najvišji ravni podpisali dva dokumenta: Protokol Vlade RS in socialnih partnerjev o spoštovanju in spodbujanju socialnega dialoga in spremembe Pravil o delovanju ESS, kar naj bi manjšinski vladi in partnerjema omogočalo boljše sodelovanje pri obravnavi zakonskih predlogov vloženi v DZ s strani poslancev.

Na seji ESS, ki je sledila podpisu obeh dokumentov, je minister Aleš Šabeder predstavil naslednje korake v zvezi s preoblikovanjem dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Na osnovi te predstavitve sta bila soglasno sprejeta sklepa:

1. Ministrstvo za zdravje bo izhodišča za pripravo gradiva v zvezi s spremembo Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ko bodo le-ta pripravljena, predstavilo na seji Ekonomsko-socialnega sveta.
2. Ekonomsko-socialni svet bo po predstavitvi izhodišč ustanovil pogajalsko skupino za pripravo predloga Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.

Navedeno naj bi se odvijalo pred potekom same javne obravnave.

Delovanje koalicijskih strank na Odboru za zdravstvo v DZ, dne 27. 11. 2019, je v nasprotju s podpisanimi dokumentoma (Protokolom in spremembo Pravil) in sprejetima sklepoma ESS. Poslanke

in poslanci, ki so sicer samostojni v svojem odločanju, so s svojim ravnanjem na Odboru za zdravstvo, pokazali, da dogovori, sklenjeni med socialnimi partnerji na ESS, zanje nimajo večjega pomena. **S takimi dejanji se aktivno ruši socialni dialog v Sloveniji.**

B. Iz ustaljene prakse Ustavnega sodišča izhaja, da sistem zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja, kot eden izmed sistemov socialne varnosti, ne prenese hitrih in radikalnih sprememb.

Glede na postopek in sprejete amandmaje, ki bistveno spreminjajo prvotni predlog, se zastavlja vprašanje preglednosti in celovitosti pravnega reda, notranje skladnosti ZZZZ-O ter izvedljivosti predlagane novele zakona.

Ob tem zakonska novela tudi ne ureja vseh vprašanj, ki so potrebne za izvedbo oziroma jih ne ureja celovito. Zaradi navedenih razlogov **obstaja veliko tveganje, da zakon, če bo sprejet v besedilu dopoljenega predloga zakona, ne bo izvedljiv.** Na to opozarjata tako Zakonodajno–pravna služba DZ, kakor tudi izvajalec Zavod za zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje.

C. Dopolnjen predlog zakona v obrazložitvi ne pojasni finančnih posledic predloga zakona na zdravstveno blagajno in na druga javno finančna sredstva.

- Predlagana vsebina novele ZZZZ-O bo z dnevom začetka uporabe (predvidoma s 1. 1. 2021) neposredno povečala javno porabo v višini skupnega zneska pobranega obveznega pavšalnega prispevka. To lahko pomeni **kršitev fiskalnega pravila.**
- Obvezni pavšalni prispevek je namenski prispevek za socialno varnost, ki se ga mora z vidika ohranitve enotnosti davčnega sistema davčno enako obravnavati kot prispevek za obvezno zdravstveno zavarovanje. Posledično se mora obvezni pavšalni prispevek upoštevati kot **odbitna postavka pri določanju dohodninske osnove.** (Takšno je bilo tudi stališče Ministrstva za finance za časa prejšnje vlade.)
- Spreminjanje višine obveznega pavšalnega prispevka ni možno preko **valorizacije**, ki jo predlaga novela zakona, ampak je za to potreben zakon, skladno s 147. členom Ustave RS.
- Predlagane spremembe, ki uvajajo le enega plačnika za storitve iz naslova obveznega socialnega zdravstvenega zavarovanja in v katerem so odsotne kakršnekoli omejitve v obliki zasebnega plačila, bodo zaradi povečanih zahtev uporabnikov storitev nedvomno že na kratek rok povzročile **dodatne finančne pritiske na nosilca obveznega zdravstvenega zavarovanja.**
- Predlagane spremembe bodo vzpodbudile **pritiske na delodajalce po povišanju bruto plač.**
- Predlagane spremembe **ne vsebujejo nikakršnih vzpodbud za bolj racionalno poslovanje** izvajalcev zdravstvenih storitev.
- Dopolnjen predlog zakona zaradi svojih specifik in drugačne narave obveznega pavšalnega prispevka predstavlja tudi **dodatna administrativna bremena (tudi finančna in kadrovska)** in ovire za izplačevalce dohodkov, za Finančno upravo RS in za ZZZS, ki pa niso finančno ovrednotena.

D. Izvajalec sistema zdravstvenega zavarovanja meni, da ZZVZZ-O ne zagotavlja finančne vzdržnosti obveznega zdravstvenega zavarovanja, kar je temelj zagotavljanja pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Upravni odbor ZZS je na svoji izredni seji, dne 9. 12. 2019, obravnaval predlog ZZVZZ-O in sprejel sklep, da predloga ne podpira, saj v predlogu zakona niso obrazloženi finančni učinki uvedbe obveznega pavšalnega prispevka in vpliv tega na finančno poslovanje ZZS ter na druge blagajne javnega financiranja. UO ZZS **opozarja, da predvidena višina OPP ne zagotavlja pokrivanja večjih stroškov, ki gredo v breme ZZS od 1. 1. 2021 zaradi 100 % kritja pravic iz OZZ in zato ogroža finančno vzdržnost zdravstvene blagajne.**

Po Dopolnjenem predlogu zakona so zavezanci za plačilo OPP vsi zavarovanci za OZZ in družinski člani zavarovanca, kar pomeni okoli **1.620.000 zavezancev** (doslej je bilo zavarovancev, ki so bili zavezanci za plačilo premije za dopolnilno zdravstveno zavarovanje, 1.470.000; povprečni mesečni strošek za poplačilo škod na zavarovanca je v letu 2018 znašal 27 evrov). **S predlogom zakona se povečuje število zavezancev glede na sedanje število zavarovancev, ki so bili prostovoljno zdravstveno zavarovani, saj predlog zakona uvaja obvezno plačevanje OPP.** Ob upoštevanju višine OPP po predlogu zakona in števila zavezancev za plačilo OPP bi prihodki iz tega naslova v letu 2021 znašali okoli 560 milijonov evrov, odhodki pa bi ob 6 % povprečni letni rasti odhodkov in povečanju števila zavezancev za plačilo znašali okoli 630 milijonov evrov. Višina OPP, določena v predlogu zakona (29 evrov), torej nikakor ne zagotavlja pokritja vseh povečanih odhodkov ZZS zaradi ukinitve dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja in prehoda na 100 % kritje pravic iz OZZ. Celo več, **povzroča primanjkljaj prihodkov nad odhodki v višini okoli 70 milijonov evrov letno.**

Po izračunih ZZS bi morala v letu 2021 znašati višina OPP okoli 32,4 evra za zagotovitev pokritja višjih odhodkov, kar je več kot 3 evre več, kot je predvideno v predlogu zakona in zelo blizu sedanjim premijam za dopolnilno zdravstveno zavarovanje. Pri tem izračunu niso upoštevani drugi dejavniki, ki bodo v prihodnje imeli velik vpliv na rast odhodkov OZZ (npr. starajoča populacija, nove zdravstvene tehnologije, pritisk na rast plač v zdravstvu, razvoj standardov in normativov).

Poziv

Iz vseh naštetih dejstev reprezentativne delodajalske organizacije ocenjujemo, da novela ZZVZZ-O ni primerna za potrditev, ker gre za nedomišljen poseg v financiranje zdravstvenega sistema, ki prinaša številna tveganja, njena uveljavitev pa bi lahko pomenila kolaps zdravstvenega sistema.

Zato pozivamo Vas, poslanke in poslance Državnega zbora, da ravnate preudarno in slovenske državljanke in državljane ne izpostavljate tako izrazitemu tveganju. Pozivamo Vas, da z zavrnitvijo predlagane novele ZZVZZ-O omogočite Ministrstvu za zdravje, da v sodelovanju s socialnimi partnerji pripravi take zakonodajne rešitve, ki bodo omogočile stabilen razvoj našega zdravstvenega sistema.

S spoštovanjem,

Boštjan Gorjup, l. r.
Predsednik GZS

mag. Mariča Lah, l. r.
Predsednica TZS

Branko Meh, l. r.
Predsednik OZS

Marjan Trobiš, l. r.
Predsednik ZDS

Drago Delalut, l. r.
Predsednik ZDOPS